

I

(Zakonodajni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2020/2092 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 16. decembra 2020

o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti točke (a) člena 322(1) Pogodbe,

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti člena 106a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča ⁽¹⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, ki so določene v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Kakor je navedeno v členu 2 PEU, so te vrednote skupne državam članicam v družbi, za katero so značilni pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravica, solidarnost ter enakost žensk in moških.
- (2) Evropski svet je v sklepih z dne 21. julija 2020 navedel, da se finančni interesi Unije zaščitijo v skladu s splošnimi načeli iz Pogodb, zlasti vrednotami iz člena 2 PEU. Poudaril je tudi pomembnost zaščite finančnih interesov Unije in spoštovanja pravne države.
- (3) Načelo pravne države zahteva, da vsi organi z javnimi pooblastili delujejo znotraj pravno določenih omejitev, v skladu z vrednotami demokracije in spoštovanja temeljnih pravic, kot so določene v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina) in drugih veljavnih instrumentih, ter pod nadzorom neodvisnih in nepristranskih sodišč. Zlasti zahteva spoštovanje ⁽³⁾ načel zakonitosti ⁽⁴⁾, ki pomeni pregleden,

⁽¹⁾ UL C 291, 17.8.2018, str. 1.⁽²⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 4. aprila 2019 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in stališče Sveta v prvi obravnavi z dne 14. decembra 2020. Stališče Evropskega parlamenta z dne 16. decembra 2020 (še ni objavljeno v Uradnem listu).⁽³⁾ Sporočilo Komisije „Novi okvir EU za krepitev načela pravne države“, COM(2014) 158, Priloga I.⁽⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 29. aprila 2004, CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, ECLI:EU:C:2004:236, točka 63.

odgovoren, demokratičen in pluralističen zakonodajni postopek, pravne varnosti ⁽⁷⁾, prepovedi samovoljnega ravnanja izvršilnih oblasti ⁽⁸⁾, učinkovitega sodnega varstva s strani neodvisnih in nepristranskih sodišč, vključno z dostopom do pravnega varstva ⁽⁷⁾, in delitve oblasti ⁽⁸⁾.

- (4) Merila za pristop, ki jih je leta 1993 določil Evropski svet v Københavnu, leta 1995 pa okrepil Evropski svet v Madridu, so bistveni pogoji, ki jih mora izpolniti država kandidatka, da bi postala država članica Unije. Ta merila so zdaj zapisana v členu 49 PEU.
- (5) Ko država kandidatka postane država članica, se pridruži pravnemu okviru, ki temelji na osnovni premisi, v skladu s katero vsaka država članica z vsemi ostalimi državami članicami deli vrsto skupnih vrednot, na katerih temelji Unija, in priznava, da jih druge države članice delijo z njo, kot je določeno v členu 2 PEU. Ta premisa pomeni in utemeljuje obstoj vzajemnega zaupanja med državami članicami, da bodo te vrednote priznane, in torej, da bo pravo Unije, s katerim se te vrednote izvajajo, spoštovano ⁽⁹⁾. Zakoni in prakse držav članic bi morali še naprej spoštovati skupne vrednote, na katerih temelji Unija.
- (6) Med vrednotami Unije sicer ni hierarhije, a je spoštovanje pravne države bistveno za zaščito drugih temeljnih vrednot, na katerih temelji Unija, kot so svoboda, demokracija, enakost in spoštovanje človekovih pravic. Spoštovanje pravne države je neločljivo povezano s spoštovanjem demokracije in temeljnih pravic. Demokracije in spoštovanja temeljnih pravic ne more biti brez spoštovanja pravne države in obratno.
- (7) Kadar države članice izvršujejo proračun Unije, vključno s sredstvi, dodeljenimi prek instrumenta Evropske unije za okrevanje, vzpostavljenega na podlagi Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 ⁽¹⁰⁾ ter posojil in drugih instrumentov, za katere jamči proračun Unije, je spoštovanje pravne države ne glede na izbrano metodo izvrševanja nujen predpogoj za skladnost z načeli dobrega finančnega poslovanja iz člena 317 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (8) Države članice lahko zagotovijo dobro finančno poslovanje le, če javni organi ravnajo v skladu s pravom, če preiskovalni organi in organi pregona učinkovito preganjajo primere goljufij, vključno z davčnimi goljufijami, davčnih utaj, korupcije, nasprotja interesov ali drugih kršitev prava, ter če so samovoljne in nezakonite odločitve javnih organov, tudi organov preprečevanja, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, lahko predmet učinkovite sodne presoje s strani neodvisnih sodišč in Sodišča Evropske unije.
- (9) Neodvisnost in nepristranskost sodstva bi morala biti vedno zagotovljena, preiskovalni organi in organi pregona pa bi morali imeti možnost, da ustrezno opravljajo svoje naloge. Sodstvo ter preiskovalni organi in organi pregona bi morali imeti zadostne finančne in človeške vire ter vzpostavljene postopke za učinkovito delovanje ob polnem spoštovanju pravice do poštenega sojenja, vključno s spoštovanjem pravice do obrambe. Pravnomočne sodbe bi bilo treba učinkovito izvajati. Ti pogoji so potrebni kot minimalno jamstvo zoper nezakonite in samovoljne odločitve javnih organov, ki bi lahko škodile finančnim interesom Unije.

⁽⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 12. novembra 1981, Amministrazione delle finanze dello Stato proti Srl Meridionale Industria Salumi in drugi; Ditta Italo Orlandi & Figlio in Ditta Vincenzo Divella proti Amministrazione delle finanze dello Stato. Združene zadeve 212 do 217/80, ECLI:EU:C:1981:270, točka 10.

⁽⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 21. septembra 1989, Hoechst, združeni zadevi 46/87 in 227/88, ECLI:EU:C:1989:337, točka 19.

⁽⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 27. februarja 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses proti Tribunal de Contas C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, točke 31, 40–41; sodba Sodišča z dne 25. julija 2018, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586, točke 63–67.

⁽⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 10. novembra 2016, Kovalkovas, C-477/16, ECLI:EU:C:2016:861, točka 36; sodba Sodišča z dne 10. novembra 2016, PPU Poltorak, C-452/16, ECLI:EU:C:2016:858, točka 35, in sodba Sodišča z dne 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, ECLI:EU:C:2010:811, točka 58.

⁽⁹⁾ Mnenje 2/13, EU:C:2014:2454, točka 168.

⁽¹⁰⁾ Uredba Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19 (glej stran 23 tega Uradnega lista).

- (10) Neodvisnost sodstva zlasti predpostavlja, da zadevni sodni organ svoje sodne funkcije lahko izvaja tako na podlagi ustreznih pravil in povsem samostojno, ne da bi bil kakor koli hierarhično povezan ali komur koli podrejen in ne da bi prejemal kakršne koli ukaze ali navodila, ter da je s tem zaščiten pred zunanjimi posegi ali pritiski, ki lahko ogrozijo neodvisnost presoje njegovih članov in vplivajo na njihove odločitve. Jamstvo neodvisnosti in nepristranskosti zahteva pravila, zlasti v zvezi s sestavo organa ter imenovanjem, trajanjem funkcij in razlogi za zavrnitev in odstavitev njegovih članov, na podlagi katerih je mogoče zavrniti vsak upravičen dvom pri posameznikih o zavarovanosti navedenega organa pred zunanjimi vplivi in o njegovi nevtralnosti glede interesov, s katerimi se srečuje.
- (11) Spoštovanje pravne države ni bistveno le za državljane Unije, temveč tudi za podjetništvo, inovacije, naložbe, ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter pravilno delovanje notranjega trga, ki bodo najuspešnejši tam, kjer je vzpostavljen trden pravni in institucionalni okvir.
- (12) Člen 19 PEU, ki je jasen izraz vrednote pravne države iz člena 2 PEU, od držav članic zahteva, da zagotovijo učinkovito sodno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije, vključno s tistimi, povezanimi z izvrševanjem proračuna Unije. Sam obstoj učinkovite sodne presoje, zasnovane za zagotavljanje skladnosti s pravom Unije, je bistvo pravne države in zahteva neodvisna sodišča ⁽¹¹⁾. Ohranjanje neodvisnosti sodišč je bistveno, kar potrjuje drugi odstavek člena 47 Listine ⁽¹²⁾. To je še zlasti pomembno za sodno presojo veljavnosti ukrepov, pogodb ali drugih instrumentov, ki ustvarjajo javne odhodke ali javni dolg, med drugim v okviru postopkov oddaje javnih naročil, ki se lahko predložijo tudi sodiščem.
- (13) Obstaja torej jasna povezava med spoštovanjem pravne države in učinkovitim izvrševanjem proračuna Unije v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja.
- (14) Unija je razvila različne instrumente in procese, ki spodbujajo pravno državo in njeno uporabo, vključno s finančno podporo organizacijam civilne družbe, evropskim mehanizmom za pravno državo in pregledom stanja na področju pravosodja v EU, ter zagotavljajo učinkovit odziv institucij Unije na kršitve načel pravne države s postopki za ugotavljanje kršitev in postopkom iz člena 7 PEU. Mehanizem, določen v tej uredbi, te instrumente dopolnjuje z zaščito proračuna Unije pred kršitvami načel pravne države, ki vplivajo na dobro finančno poslovanje ali zaščito finančnih interesov Unije.
- (15) Kršitve načel pravne države, zlasti tistih, ki vplivajo na pravilno delovanje javnih organov in učinkovito sodno presojo, lahko resno škodujejo finančnim interesom Unije. To velja za posamezne kršitve načel pravne države, še bolj pa za kršitve, ki so razširjene ali so posledica ponavljajočih se praks ali opustitev javnih organov ali splošnih ukrepov, ki so jih sprejeli ti organi.
- (16) Za ugotavljanje kršitev načel pravne države je potrebna temeljita kvalitativna ocena Komisije. Pri tej oceni, ki bi morala biti objektivna, nepristranska in pravična, bi se morale upoštevati ustrezne informacije iz razpoložljivih virov in priznanih institucij, vključno s sodbami Sodišča Evropske unije, poročili Računskega sodišča, informacijami Komisije iz letnega poročila o stanju pravne države in pregleda stanja na področju pravosodja v EU, poročili Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF) in informacijami Evropskega javnega tožilstva (EJT), kot je ustrezno, ter sklepi in priporočili ustreznih mednarodnih organizacij in mrež, vključno z organi Sveta Evrope, kot sta Skupina držav proti korupciji Sveta Evrope (GRECO) in Beneška komisija, zlasti z njenim seznamom meril za pravno državo, ter evropskih mrež vrhovnih sodišč in sodnih svetov. Komisija bi se lahko posvetovala z Agencijo Evropske unije za temeljne pravice in Beneško komisijo, če je to potrebno za pripravo temeljite kvalitativne ocene.

⁽¹¹⁾ Zadeva C-64/16, točke 32–36.

⁽¹²⁾ Zadeva C-64/16, točke 40–41.

- (17) Ukrepi iz te uredbe so potrebni zlasti v primerih, ko drugi postopki, določeni v zakonodaji Unije, ne bi omogočali učinkovitejše zaščite proračuna Unije. Finančna zakonodaja Unije ter veljavna sektorska in finančna pravila na različne načine ščitijo proračun Unije, vključno s prekinitvami, začasnimi ustavitvami plačil ali finančnimi popravki, povezanimi z nepravilnostmi ali resnimi pomanjkljivostmi v sistemih upravljanja in nadzora. Določiti bi bilo treba ukrepe, ki jih je treba sprejeti v primeru kršitev načel pravne države, ter postopek za sprejetje takšnih ukrepov. Takšni ukrepi bi morali vključevati začasno ustavitev plačil in obveznosti, začasno ustavitev izplačil obrokov ali predčasno odplačilo posojil, zmanjšanje financiranja v okviru obstoječih obveznosti in prepoved sklepanja novih obveznosti s prejemniki ali sklenitve novih sporazumov o posojilih ali drugih instrumentih, za katere jamči proračun Unije.
- (18) Pri določanju ukrepov, ki se sprejmejo, bi bilo treba uporabiti načelo sorazmernosti ter zlasti upoštevati resnost stanja, čas, ki je pretekel od začetka zadevnega ravnanja, trajanje in ponovitev ravnanja, namen, obseg sodelovanja zadevne države članice pri prizadevanjih za končanje kršitev načel pravne države ter vpliv na dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije.
- (19) Bistveno je, da se v primeru kršitev načel pravne države ustrezno zaščitijo legitimni interesi končnih prejemnikov in upravičencev, ko se sprejmejo ukrepi. Pri razmisleku o sprejetju ukrepov bi morala Komisija upoštevati njihov morebitni vpliv na končne prejemnike in upravičence. Ob upoštevanju, da so plačila Komisije državam članicam v okviru deljenega upravljanja pravno neodvisna od plačil nacionalnih organov upravičencem, se za ustrezne ukrepe po tej uredbi ne bi smelo šteti, da vplivajo na razpoložljivost sredstev za plačila upravičencem v skladu z roki za plačila, določenimi na podlagi veljavnih sektorskih in finančnih pravil. Sklepi, sprejeti na podlagi te uredbe, in obveznosti do končnih prejemnikov ali upravičencev, določene v tej uredbi, so del veljavnega prava Unije glede izvajanja financiranja v okviru deljenega upravljanja. Države članice, ki jih ukrepi zadevajo, bi morale Komisiji redno poročati o izpolnjevanju svojih obveznosti do končnih prejemnikov ali upravičencev. Poročanje o izpolnjevanju plačilnih obveznosti do upravičencev, kot ga določajo veljavna sektorska in finančna pravila, bi moralo Komisiji omogočiti, da preveri, ali odločitve na podlagi te uredbe na noben način, niti neposredno niti posredno, ne vplivajo na plačila, ki se opravijo na podlagi veljavnih sektorskih in finančnih pravil.

Za boljšo zaščito končnih prejemnikov ali upravičencev bi morala Komisija prek spletnega mesta ali internetnega portala zagotoviti informacije in smernice, skupaj z ustreznimi orodji za obveščanje Komisije o morebitnih kršitvah pravnih obveznosti državnih subjektov in držav članic glede nadaljnjih izplačil po sprejetju ukrepov na podlagi te uredbe. Komisija bi morala na podlagi takih informacij preveriti, ali so bila upoštevana veljavna pravila, zlasti člen 63, točka (b) člena 68(1) in člen 98 Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume ⁽¹³⁾. Komisija bi morala za zagotovitev, da se končnim prejemnikom ali upravičencem dejansko plača vsak znesek, ki jim ga dolgujejo vladni subjekti ali države članice, po potrebi izterjati izvršena plačila, ali, kadar je primerno, izvesti finančni popravek z zmanjšanjem podpore Unije za program v skladu z veljavnimi sektorskimi in finančnimi pravili.

- (20) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe ter glede na pomen finančnih učinkov ukrepov, sprejetih na podlagi te uredbe, bi bilo treba prenesti izvedbena pooblastila na Svet, ki bi moral ukrepati na predlog Komisije.

⁽¹³⁾ Še ni objavljena v Uradnem listu.

- (21) Preden bi Komisija predlagala sprejetje morebitnih ukrepov na podlagi te uredbe, bi morala obvestiti zadevno državo članico, zakaj meni, da ta morda krši načela pravne države. O vseh takih obvestilih in njihovi vsebini bi morala Komisija brez odlašanja obvestiti Evropski parlament in Svet. Zadevni državi članici bi bilo treba omogočiti, da predloži pripombe. Komisija bi morala te pripombe upoštevati.
- (22) Komisija bi morala pri določanju rokov v skladu s to uredbo za zadevno državo članico upoštevati zlasti količino predloženih in zahtevanih informacij, kompleksnost zadevnih dejstev in njihove ocene ter upravno zmogljivost zadevne države članice.
- (23) Kadar Komisija po preučitvi pripomb zadevne države članice meni, da so pogoji za sprejetje ukrepov izpolnjeni, bi morala Svetu predložiti predlog za sprejetje ustreznih ukrepov. Svet bi moral na podlagi predloga Komisije za sprejetje ustreznih ukrepov z izvedbenim sklepom odločiti v obdobju enega meseca, ki se lahko izjemoma podaljša za največ dva dodatna meseca. Da se zagotovi, da Svet odločitev sprejme v teh rokih, bi morala Komisija čim boljše izkoristiti svoje pravice iz člena 237 PDEU in Poslovnika Sveta ⁽¹⁴⁾.
- (24) Po sprejetju morebitnih ukrepov na podlagi te uredbe bi morala Komisija redno spremljati stanje v zadevni državi članici. Ko zadevna država članica sprejme nove popravne ukrepe, vsekakor pa največ eno leto po sprejetju ukrepov, bi morala Komisija vnovič oceniti stanje.
- (25) Če je bilo stanje, ki je privedlo do uvedbe navedenih ukrepov, dovolj uspešno odpravljeno, bi moral Svet na predlog Komisije odpraviti ukrepe z odložilnim učinkom.
- (26) Postopek za sprejetje in odpravo ukrepov bi moral biti skladen z načeli objektivnosti, nediskriminacije in enake obravnave držav članic ter bi moral potekati v skladu z nepristranskim pristopom, ki temelji na dokazih. Če zadevna država članica izjemoma meni, da prihaja do resnih kršitev navedenih načel, lahko zaprosi predsednika Evropskega sveta, naj zadevo predloži v obravnavo na naslednjem zasedanju Evropskega sveta. V takih izjemnih primerih se ne sprejme nobena odločitev glede ukrepov, dokler o zadevi ne razpravlja Evropski svet. Ta proces praviloma ne traja več kot tri mesece od datuma, ko Komisija Svetu predloži svoj predlog.
- (27) Komisija bi morala Evropski parlament obveščati o vseh ukrepih, ki so predlagani, sprejeti in odpravljeni na podlagi te uredbe.
- (28) Komisija bi morala o uporabi te uredbe poročati Evropskemu parlamentu in Svetu. Pri poročanju Evropskemu parlamentu in Svetu bi morala Komisija poleg učinkovitosti sprejetih ukrepov upoštevati tudi splošno učinkovitost postopka, določenega v tej uredbi, in komplementarnost tega instrumenta z drugimi.
- (29) Ta uredba ne bi smela vplivati na pristojnost EJT ali na obveznosti držav članic, ki ne sodelujejo v okrepljenem sodelovanju, ustanovljenem z Uredbo Sveta (EU) 2017/1939 ⁽¹⁵⁾ –

⁽¹⁴⁾ Sklep Sveta 2009/937/EU z dne 1. decembra 2009 o spremembi Poslovnika Sveta (UL L 325, 11.12.2009, str. 35).

⁽¹⁵⁾ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba določa pravila, potrebna za zaščito proračuna Unije v primeru kršitev načel pravne države v državah članicah.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljata naslednji opredelitvi pojmov:

- (a) „pravna država“ se nanaša na vrednoto Unije iz člena 2 PEU. Vključuje načela zakonitosti, ki pomeni pregleden, odgovoren, demokratičen in pluralističen zakonodajni postopek; pravne varnosti; prepovedi samovoljnega ravnanja izvršilnih oblasti; učinkovitega sodnega varstva s strani neodvisnih in nepristranskih sodišč, vključno z dostopom do pravnega varstva, tudi kar zadeva temeljne pravice; delitve oblasti; ter nediskriminacije in enakosti pred zakonom. Pravna država se razume ob upoštevanju ostalih vrednot in načel Unije iz člena 2 PEU;
- (b) „državni subjekt“ pomeni javni organ na kateri koli ravni vlade, vključno z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, kot tudi organizacije države članice v smislu točke 42 člena 2 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: Finančna uredba).

Člen 3

Kršitve načel pravne države

Za namene te uredbe je lahko za kršitve načel pravne države značilno naslednje:

- (a) ogrožanje neodvisnosti sodstva;
- (b) neuspešno preprečevanje, popravljanje ali sankcioniranje samovoljnih in nezakonitih odločitev javnih organov, tudi organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, odrekanje finančnih in človeških virov, ki vpliva na njihovo pravilno delovanje, ali neuspešno zagotavljanje odsotnosti nasprotja interesov;
- (c) omejevanje razpoložljivosti in učinkovitosti pravnih sredstev, vključno s strogimi postopkovnimi pravili in pomanjkljivim izvajanjem sodnih odločb, ali omejevanje učinkovitega preiskovanja, pregona in sankcioniranja kršitev prava.

Člen 4

Pogoji za sprejetje ukrepov

1. Kadar se v skladu s členom 6 ugotovi, da kršitve načel pravne države v državi članici dovolj neposredno vplivajo ali pomenijo dovolj neposredno resno tveganje, ki vpliva na dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije, se sprejmejo ustrezni ukrepi.

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

2. Za namene te uredbe se kršitve načel pravne države nanašajo na enega ali več naslednjih primerov:
- (a) pravilno delovanje organov, ki izvršujejo proračun Unije, vključno s posojili in drugimi instrumenti, za katere jamči proračun Unije, zlasti v okviru postopkov za oddajo javnih naročil in postopkov za dodelitev nepovratnih sredstev;
 - (b) pravilno delovanje organov, ki izvajajo finančni nadzor, spremljanje in notranje revizije, ter pravilno delovanje učinkovitih in preglednih sistemov za finančno poslovanje in računovodstvo;
 - (c) pravilno delovanje preiskovalnih služb in javnega tožilstva v zvezi s preiskavami in pregonom goljufij, vključno z davčnimi goljufijami, korupcije ali drugih kršitev prava Unije, povezanih z izvrševanjem proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije;
 - (d) učinkovita sodna presoja ukrepov ali opustitev s strani organov iz točk (a), (b) in (c), ki jo izvajajo neodvisna sodišča;
 - (e) preprečevanje in sankcioniranje goljufij, vključno z davčnimi goljufijami, korupcije ali drugih kršitev prava Unije, povezanih z izvrševanjem proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije, ter naložitev učinkovitih in odvračilnih sankcij prejemnikom s strani nacionalnih sodišč ali upravnih organov;
 - (f) izterjava neupravičeno plačanih sredstev;
 - (g) učinkovito in pravočasno sodelovanje z OLAF ter, če zadevna država članica v njem sodeluje, EJT pri njunih preiskavah in pregonih na podlagi veljavnih aktov Unije v skladu z načelom lojalnega sodelovanja;
 - (h) drugi primeri ali ravnanja organov, ki so pomembni za dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali zaščito finančnih interesov Unije.

Člen 5

Ukrepi za zaščito proračuna Unije

1. Če so izpolnjeni pogoji iz člena 4 te uredbe, se lahko sprejme eden ali več naslednjih ustreznih ukrepov v skladu s postopkom iz člena 6 te uredbe:
- (a) kadar Komisija izvršuje proračun Unije v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja na podlagi točk (a) in (c) člena 62(1) Finančne uredbe ter kadar je prejemnik državni subjekt:
 - (i) začasna ustavitev plačil ali izvajanja pravne obveznosti ali prenehanje pravne obveznosti na podlagi člena 131(3) Finančne uredbe;
 - (ii) prepoved sklepanja novih pravnih obveznosti;
 - (iii) začasna ustavitev izplačila obrokov v celoti ali delno ali predčasno odplačilo posojil, za katera jamči proračun Unije;
 - (iv) začasna ustavitev ali zmanjšanje gospodarske prednosti v okviru instrumenta, za katerega jamči proračun Unije;
 - (v) prepoved sklepanja novih sporazumov o posojilih ali drugih instrumentih, za katere jamči proračun Unije;
 - (b) kadar Komisija izvršuje proračun Unije v okviru deljenega upravljanja z državami članicami na podlagi točke (b) člena 62(1) Finančne uredbe:
 - (i) začasna ustavitev odobritve enega ali več programov ali spremembe začasnih ustavitev;
 - (ii) začasna ustavitev obveznosti;
 - (iii) zmanjšanje obveznosti, tudi s finančnimi popravki ali prenosi na druge programe za porabo sredstev;
 - (iv) zmanjšanje predhodnega financiranja;
 - (v) prekinitev rokov za plačilo;
 - (vi) začasna ustavitev plačil.

2. Razen če je v sklepu o sprejetju ukrepov določeno drugače, uvedba ustreznih ukrepov ne vpliva na obveznosti državnih subjektov iz točke (a) odstavka 1 ali držav članic iz točke (b) odstavka 1, da izvajajo program ali izvršujejo sredstva, ki jih zadeva ukrep, zlasti pa ne na obveznosti, ki jih imajo do končnih prejemnikov ali upravičencev, vključno z obveznostjo plačevanja na podlagi te uredbe in veljavnih sektorskih ali finančnih pravil. Države članice, ki jih zadevajo ukrepi, sprejeti na podlagi te uredbe, pri izvrševanju sredstev Unije v okviru deljenega upravljanja vsake tri mesece od sprejetja navedenih ukrepov poročajo Komisiji o izpolnjevanju teh obveznosti.

Komisija preveri, ali je bilo upoštevano pravo, ki se uporablja, in po potrebi sprejme vse ustrezne ukrepe za zaščito proračuna Unije v skladu s sektorskimi in finančnimi pravili.

3. Sprejeti ukrepi morajo biti sorazmerni. Določijo se glede na dejanski ali morebitni vpliv kršitev načel pravne države na dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali na finančne interese Unije. Ustrezno se upoštevajo narava, trajanje, resnost in obseg kršitev načel pravne države. Ukrepi so, kolikor je to mogoče, usmerjeni v ukrepe Unije, na katere vplivajo kršitve.

4. Komisija prek spletnega mesta ali internetnega portala zagotovi informacije in smernice za končne prejemnike ali upravičence o obveznostih držav članic iz odstavka 2. Komisija na istem spletnem mestu ali internetnem portalu zagotovi tudi ustrezna orodja, s katerimi končni prejemniki ali upravičenci obvestijo Komisijo o vsaki kršitvi teh obveznosti, ki po njihovem mnenju nanje neposredno vpliva. Ta odstavek se uporablja na način, ki zagotavlja zaščito oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije, v skladu z načeli, določenimi v Direktivi (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾. Informacijam, ki jih predložijo končni prejemniki ali upravičenci v skladu s tem odstavkom, se priloži dokazilo, da je zadevni končni prejemnik ali upravičenec vložil uradno pritožbo pri ustreznem organu zadevne države članice.

5. Komisija na podlagi informacij, ki jih predložijo končni prejemniki ali upravičenci v skladu z odstavkom 4 tega člena, po svojih najboljših močeh zagotovi, da se jim dejansko plača vsak znesek, ki jim ga dolgujejo vladni subjekti ali države članice iz odstavka 2 tega člena, zlasti v skladu s členom 63, točko (b) člena 68(1) in členom 98 Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume.

Člen 6

Postopek

1. Kadar Komisija ugotovi, da ima utemeljene razloge za domnevo, da so pogoji iz člena 4 izpolnjeni, zadevni državi članici pošlje pisno uradno obvestilo, v katerem navede dejanske elemente in posebne razloge, na katerih temeljijo njene ugotovitve, razen če meni, da bi lahko z drugimi postopki, določenimi v zakonodaji Unije, učinkoviteje zaščitila proračun Unije. Komisija o takem uradnem obvestilu in njegovi vsebini brez odlašanja obvesti Evropski parlament in Svet.

2. Glede na informacije, prejete na podlagi odstavka 1, lahko Evropski parlament Komisijo pozove k strukturiranemu dialogu o svojih ugotovitvah.

3. Komisija pri ocenjevanju, ali so pogoji iz člena 4 izpolnjeni, upošteva ustrezne informacije iz razpoložljivih virov, vključno z odločitvami, sklepi in priporočili institucij Unije ter drugih ustreznih mednarodnih organizacij in drugih priznanih institucij.

⁽¹⁷⁾ Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019, str. 17).

4. Komisija lahko za izvedbo ocene iz odstavka 3, preden ali potem ko je poslala pisno uradno obvestilo na podlagi odstavka 1, zahteva dodatne informacije.
5. Zadevna država članica zagotovi zahtevane informacije in lahko poda pripombe o ugotovitvah, navedenih v uradnem obvestilu iz odstavka 1, v roku, ki ga določi Komisija in ki ni krajši od enega meseca in ni daljši od treh mesecev od datuma uradnega obvestila o ugotovitvah. V pripombah lahko predlaga sprejetje popravniških ukrepov v odziv na ugotovitve iz uradnega obvestila Komisije.
6. Komisija pri odločanju o tem, ali naj predloži predlog izvedbenega sklepa o ustreznih ukrepih, upošteva prejete informacije in vse pripombe zadevne države članice kot tudi ustreznost morebitnih predlaganih popravniških ukrepov. Komisija svojo oceno opravi v okvirnem roku enega meseca od prejema katerih koli informacij od zadevne države članice ali njenih pripomb, ali ob koncu roka, določenega v skladu z odstavkom 5, kadar ni prejela nobenih informacij ali pripomb, v vsakem primeru pa v razumnem časovnem okviru.
7. Kadar namerava Komisija pripraviti predlog na podlagi odstavka 9, pred tem državi članici da priložnost, da v enem mesecu predloži pripombe, zlasti glede sorazmernosti predvidenih ukrepov.
8. Komisija pri ocenjevanju sorazmernosti ukrepov, ki bodo uvedeni, upošteva informacije in smernice iz odstavka 3.
9. Kadar Komisija meni, da so pogoji iz člena 4 izpolnjeni in da popravni ukrepi, ki jih morda predlaga država članica na podlagi odstavka 5, ne obravnavajo ustrezno ugotovitev iz uradnega obvestila Komisije, Svetu v enem mesecu po prejemu pripomb države članice oziroma, v primeru, da pripomb ni bilo, brez nepotrebnega odlašanja, v vsakem primeru pa v enem mesecu od roka, določenega v odstavku 7, predloži predlog izvedbenega sklepa o ustreznih ukrepih. V predlogu navede posebne razloge in dokaze, na katerih temeljijo njene ugotovitve.
10. Svet sprejme izvedbeni sklep iz odstavka 9 tega člena v enem mesecu od prejema predloga Komisije. V izjemnih okoliščinah se lahko obdobje za sprejetje izvedbenega sklepa podaljša za največ dva meseca. Kadar se ji to zdi primerno, Komisija za zagotovitev pravočasnega sprejetja sklepa uporabi svoje pravice iz člena 237 PDEU.
11. Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog Komisije in spremenjeno besedilo sprejme z izvedbenim sklepom.

Člen 7

Odprava ukrepov

1. Zadevna država članica lahko kadar koli sprejme nove popravne ukrepe in Komisiji predloži pisno uradno obvestilo, vključno z dokazi, da pogoji iz člena 4 niso več izpolnjeni.
2. Komisija na zahtevo zadevne države članice ali na lastno pobudo in najpozneje eno leto po tem, ko Svet sprejme ukrepe, vnovič oceni stanje v zadevni državi članici, pri čemer upošteva vse dokaze, ki jih je predložila zadevna država članica, in ustreznost vseh novih popravniških ukrepov, ki jih je sprejela zadevna država članica.

Kadar Komisija meni, da pogoji iz člena 4 niso več izpolnjeni, Svetu predloži predlog izvedbenega sklepa o odpravi sprejetih ukrepov.

Kadar Komisija meni, da je bilo stanje, ki je privedlo do sprejetja ukrepov, delno odpravljeno, Svetu predloži predlog izvedbenega sklepa o prilagoditvi sprejetih ukrepov.

Kadar Komisija meni, da stanje, ki je privedlo do sprejetja ukrepov, ni bilo odpravljeno, na zadevno državo članico naslovi obrazložen sklep in o njem obvesti Svet.

Ko zadevna država članica predloži pisno uradno obvestilo na podlagi odstavka 1, Komisija predloži predlog ali sprejme sklep v enem mesecu od navedenega uradnega obvestila. To obdobje se lahko v ustrezno utemeljenih okoliščinah podaljša; v tem primeru Komisija zadevno državo članico brez odlašanja obvesti o razlogih za podaljšanje.

Postopek iz odstavkov 3, 4, 5, 6, 9, 10 in 11 člena 6 se smiselno uporabi, kot je ustrezno.

3. Kadar se ukrepi v zvezi z začasno ustavitvijo odobritve enega ali več programov ali sprememb začasnih ustavitev iz točke (i) člena 5(1)(b) ali začasno ustavitvijo obveznosti iz točke (ii) člena 5(1)(b) odpravijo, se zneski začasno ustavljenih obveznosti vknjižijo v proračun Unije ob upoštevanju člena 5 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽¹⁸⁾. Začasno ustavljenih obveznosti za leto n ni mogoče vknjižiti v proračun po letu $n + 2$.

Člen 8

Obveščanje Evropskega parlamenta

Komisija nemudoma obvesti Evropski parlament o vseh ukrepih, ki so bili predlagani, sprejeti ali odpravljani na podlagi členov 5, 6 in 7.

Člen 9

Poročanje

Komisija do 12. januarja 2024 poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi te uredbe, zlasti o učinkovitosti sprejetih ukrepov.

Člen 10

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2021.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 16. decembra 2020

Za Evropski parlament
Predsednik
D. M. SASSOLI

Za Svet
Predsednik
M. ROTH

⁽¹⁸⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 (glej stran 11 tega Uradnega lista).